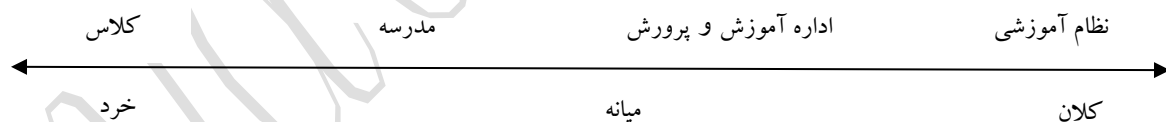

درس چهارم « تشریح جهان اجتماعی »

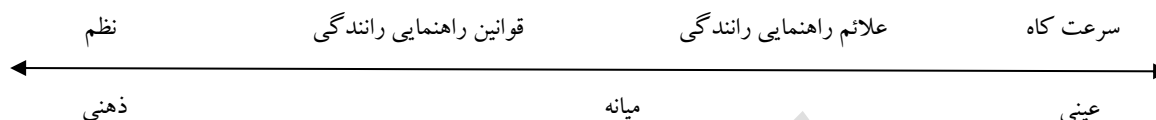
جهان اجتماعی از چه اجزایی تشکیل شده است؟

- ماگاهی برای شناخت پدیده های نا آشنا آنها را پدیده های آشنا مقایسه میکنیم اما گاهی استفاده نادرست از مقایسه می تواند آسیب های جبران ناپذیری داشته باشد.
- یکی از استفاده های نادرستی از مقایسه این است که فقط بر شباهت های پدیده های مورد مقایسه تاکید کنیم و تفاوت آن ها را نادیده بگیریم.
- جهان اجتماعی و موجود زنده شباهت هایی دارند اما نمی توانیم آن ها را کاملا یکسان بدانیم زیرا تفاوت های عمیقی هم با یکدیگر دارند و به همین دلیل علم تشریح در پزشکی با تشریح جهان اجتماعی کاملا متفاوت است .
- معیارهای مختلف تقسیم بندی جهان اجتماعی عبارتند از :
 - ۱ - اندازه و دامنه
 - ۲ - ذهنی و عینی
- **اندازه و دامنه:** پدیده های اجتماعی را می توان بر اساس اندازه و دامنه آنها به ترتیب در طول پیوستاری از خرد تا کلان طبقه بندی کنیم. طبقه بندی پدیده ها در طول پیوستار با مقایسه آن ها با یکدیگر انجام می گیرد.

- **فایده تقسیم بندی پدیده های اجتماعی به پدیده های خرد و کلان :** ما باید پدیده های اجتماعی را به پدیده های خرد و کلان تقسیم بندی کنیم زیرا میزان اثر گذاری انسان ها بر پدیده ها و میزان اثر گذاری پدیده ها بر انسان ها و راه درمان آنها بر حسب خرد و کلان بودن پدیده ها متفاوت است مثلا راه درمان بیکاری در سه حالت زیر با یکدیگر متفاوت است .
 - الف: بیکاری فردی که خود شایستگی و مهارت لازم را ندارد.
 - ب: بیکاری افراد یک شهر که سیستم اطلاع رسانی مناسبی در آن شهر وجود ندارد .
 - ج : بیکاری افراد زیادی که به دلیل نبود مشاغل کافی در جامعه بیکارند .

- **ابعاد ذهنی و عینی:** همه پدیده های اجتماعی هویت معنایی و ذهنی دارند اما همه آن ها دارای بعد محسوس و عینی نیستند و برهمین اساس می توانیم پدیده ها را در طول یک پیوستار از عینی به ذهنی طبقه بندی کنیم. در یک سوی پیوستار پدیده هایی که بعد محسوس و مادی قوی دارند و در سوی دیگر پدیده هایی که بعد معنایی و ذهنی بیشتری دارند.

- **درجهان اجتماعی بعد ذهنی پدیده ها اهمیت زیادی دارند زیرا:** برای مثال در یک بحران اقتصادی که کشورهای صنعتی دچار مشکل شده بودند بنا به محاسبات اقتصادی می بایست نفت را به گرانترین قیمت از کشورهای نفت خیز خریداری می کردند ولی جالب است بدانید به ارزان ترین قیمت ممکن، نفت مورد نیاز خود را خریدند زیرا در کشورهای نفت خیز، بعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت ولی بعد ذهنی آن مفقود بود. همانند دانش آموزی که از استعداد سرشاری برخوردار است، ولی خود به آن آگاه نیست و از این استعداد بهره چندانی نمی برد.

لایه های جهان اجتماعی کدامند؟

- همان طور که اعضای بدن یک موجود زنده اهمیت یکسانی ندارند، اهمیت اجزای مختلف جهان اجتماعی نیز یکسان نیستند.
- **به طور کلی اجزاء جهان اجتماعی را می توانیم به دو دسته تقسیم کنیم:**
 ۱. لایه های سطحی جهان اجتماعی (نمادها و هنجارها)
 ۲. لایه های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی (عقاید و ارزش ها)
- **اجزا و لایه های جهان اجتماعی به ترتیب است عبارتند از:** عقاید، ارزش ها، هنجارها، نمادها
- **لایه های سطحی جهان اجتماعی:** بخش هایی از جهان اجتماعی هستند که به آسانی تغییر می کنند و تغییر آنها تحول مهمی در جهان اجتماعی بوجود نمی آورند می توانند حذف شوند و با حذف آن ها جهان اجتماعی تداوم می یابد و تغییر نمی کند.
- **لایه های عمیق بنیادین جهان اجتماعی:** بخش های از جهان اجتماعی هستند که به آسانی تغییر نمی کنند و در صورت تغییر بر جهان اجتماعی تاثیر همه جانبه و فراگیر دارند و اگر حذف شوند جهان اجتماعی فرو می ریزد و دگرگون می شوند.
- همه جوامع به هنجارها و نمادها نیازمند هستند و نهادها و هنجارها بر حسب شرایط قابل تغییرند.

- تغییر نمادها و هنجارها در صورتی که باعث تغییر در لایه های عمیق شود می تواند موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی گردد .
- عمیق ترین لایه های اجتماعی عبارتند از: عقاید کلانی که بر ارزش های اجتماعی تاثیر می گذارند.(یعنی باورها و اعتقاد انسان نسبت به اصل جهان ، جایگاه انسان در جهان و تفسیر انسان از زندگی و مرگ خود)
- نمادها ، هنجارها و ارزش ها در هر جامعه ای متناسب با عقاید همان جامعه سازمان می یابد به همین دلیل نمادها ، هنجارها و ارزش ها در جامعه ای که جهان را به زندگی این دنیا محدود می کند با نمادها و هنجارها و ارزش های جامعه ای که هستی را فراتر از این جهان می داند متفاوت است .

نهادها

- وقتی لایه ها و اجزاء جهان اجتماعی را درارتباط با یکدیگر در نظر می گیریم نهادهای اجتماعی آشکار می شوند .
- نهاد اجتماعی: مجموعه ای از عقاید ، ارزش ها ، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می کند .
- انسانها نیازهای متنوع و فراوانی دارند و برای تامین نیازها راه های متفاوتی وجود دارد ولی در هر جهان اجتماعی فقط نوع خاصی از این روش ها پذیرفته شده و قابل قبول است .
- نهاد های اجتماعی شیوه قابل قبول تامین نیازهای انسان را معین می کند و شیوه های غیر قابل قبول را طرد می نماید . مثلا نهاد اقتصاد راه درست و نادرست به دست آوردن ثروت را در جهان اجتماعی تعیین میکند .
- مهم ترین نهادهای اجتماعی عبارتند از : خانواده ، تعلیم و تربیت ، سیاست ، اقتصاد .
- نهادها در تمامی جهان های اجتماعی وجود دارند ولی شکل و نوع آنها متفاوت است زیرا : هر جهان اجتماعی دارای عقاید و ارزش های متفاوت و به طبع آن دارای نهادها و هنجارهای متفاوتی می باشد .